

Göteborgs universitet
Rektor

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Jana Hejzlar
08-563 088 19
Jana.hejzlar@hsv.se
BESLUT

2011-01-18
Reg.nr 641-933-10

Beslut om tillstånd att utfärda ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9

Högskoleverket beslutar att ge Göteborgs universitet tillstånd att utfärda ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 i följande ämnen: matematik, biologi, fysik, kemi, teknik, historia, religionskunskap, samhällskunskap, geografi, svenska, svenska som andraspråk, engelska, franska, spanska, tyska, idrott och hälsa, hem- och konsumentkunskap, bild, musik samt slöjd.

Ansökan och ärendets hantering

Göteborgs universitet har ansökt hos Högskoleverket om tillstånd att utfärda ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 i ämnena matematik, biologi, fysik, kemi, teknik, historia, religionskunskap, samhällskunskap, geografi, svenska, svenska som andraspråk, engelska, franska, spanska, tyska, idrott och hälsa, hem- och konsumentkunskap, bild, musik samt slöjd.

För granskning av ansökan har Högskoleverket utsett följande bedömare: universitetslektor Christina Hultgren, Högskolan i Gävle (ordförande); universitetslektor Håkan Sollervall, Linnéuniversitetet (ordförande); lärarstuderande Diego Alfaro, Malmö högskola; lärarstuderande Ewa Axelsson, Högskolan Kristianstad; docent Jette Benn, Århus universitet; universitetslektor Cecilia Björklund Dahlgren, Luleå tekniska universitet; universitetslektor emerita Gerd Brandell, Lunds universitet; lektor Tua Ericsson-Knif, Svenska handelshögskolan i Åbo; fil. dr. Lars Geschwind, Technopolis group; professor Gunnar Gjone, Universitetet i Oslo; lektor Conrad Hagen, Universitetet i Stavanger; professor emerita Torlaug L. Hoel, NTNU i Trondheim; professor Gunilla Holm, Helsingfors universitet; lektor Lisen Häggblom, Åbo Akademi; universitetslektor Maj-Lis Hörnqvist, Luleå tekniska universitet; docent Jörgen Johansson, Högskolan i Halmstad; lektor Helge Kastrup, Professionshögskolan

UCC i Köpenhamn; professor Rune Krumsvik, Universitetet i Bergen; professor Maria Lennernäs, Högskolan Kristianstad; dekan Nils-Georg Lundberg, Professionshögskolan UCC Nordjylland; lärarstuderande Johan Lundmark, Uppsala universitet; docent Gunilla Molloy, Stockholms universitet; docent Maarit Mutta, Åbo universitet; professor Liv Merete Nielsen, Högskolan i Oslo; universitetslektor Anita Norlund, Högskolan i Borås; professor Christina Nygren-Landgårds, Åbo Akademi; universitetslektor Eva Olofsson, Umeå universitet; professor emeritus Aadu Ott, Göteborgs universitet; lektor Helle Rønholt, Köpenhamns universitet och professor Tobias Werler, Högskolan i Volda. Därutöver har professor Bengt Brendemoen, Universitetet i Oslo; försteamanuensis Anne Margrete Fiskvik, NTNU i Trondheim och Universitetet i Stavanger; lektor Fie Høystrup, Professionshögskolan UCC i Köpenhamn; lektor Bergthora Kristjansdóttir, Professionshögskolan UCC i Köpenhamn; professor emeritus Lauri Lindgren, Åbo universitet; försteamanuensis Dag Jostein Nordaker, Universitetet i Stavanger och professor Staffan Wahlgren NTNU i Trondheim bistått bedömargruppen inom sina sakområden.

Underlag för bedömningen har varit universitetets ansökan samt intervjuer den 17 september 2010 med representanter för universitetet. Bedömargruppens yttrande bifogas.

Bedömning

Bedömning har gjorts utifrån de krav som ställs i högskolelagen och högskoleförordningen och utifrån de kvalitetsaspekter och kriterier vid examenstillståndsprovningar som Högskoleverket har utarbetat med hänsyn tagen till examensbeskrivningen för denna yrkesexamen.

Bedömargruppens yttrande innehåller dels en sammanfattande bedömning per aspekt, dels en samlad bedömning. Ledamöter i bedömargruppen har inte medverkat i bedömningar där jäv föreligger.

Bedömargruppens samlade bedömning är att Göteborgs universitet har förutsättningar att ge ämneslärarutbildning med inriktning mot arbetet i grundskolans årskurs 7–9 med tillfredsställande kvalitet i ämnena matematik, biologi, fysik, kemi, teknik, historia, religionskunskap, samhällskunskap, geografi, svenska, svenska som andraspråk, engelska, franska, spanska, tyska, idrott och hälsa, hem- och konsumentkunskap, bild, musik samt slöjd. Högskoleverket instämmer i denna bedömning.

Beslut

Högskoleverket beslutar att ge Göteborgs universitet tillstånd att utfärda ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 i följande ämnen: matematik, biologi, fysik, kemi, teknik, historia, religionskunskap, samhällskunskap, geografi, svenska, svenska som andraspråk, engelska, franska, spanska, tyska, idrott och hälsa, hem- och konsumentkunskap, bild, musik samt slöjd.

Beslut i detta ärende har fattats av universitetskanslern Lars Haikola efter föredragning av utredaren Jana Hejzlar i närvaro av stabschefen Lennart Stähle och avdelningschefen Magnus Hjort.

I ärendets beredning har även utredarna Tomas Egeltoft, Sara Monaco, Joakim Palestro och Karl Weigelt deltagit.

Lars Haikola

Jana Hejzlar

Kopia till:
Utbildningsdepartementet
Ledamöterna i bedömargruppen

Bedömagruppens yttrande

Göteborgs universitet

– ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9¹

Utbildningens förutsättningar

Lärreresurs

Antalet tillsvidareanställda och övriga lärare står i proportion till den planerade utbildningsvolymen i samtliga ämnen. Överlag finns en god balans mellan å ena sidan vetenskaplig kompetens i ämne och ämnesdidaktik och å andra sidan professionserfarenhet.

I matematik liksom i de naturvetenskapliga ämnena biologi, fysik och kemi samt i teknik finns hög vetenskaplig kompetens i både ämne och ämnesdidaktik.

I de samhällsorienterande ämnena historia, religionskunskap, samhällskunskap samt i geografi är den vetenskapliga ämnes- och ämnesdidaktiska kompetensen god. Särskilt i historia finns en hög kompetens vad gäller både ämne och ämnesdidaktik.

Lärreresursen i både svenska och svenska som andraspråk har en god vetenskaplig ämneskompetens. I ansökan framgår inte den ämnesdidaktiska kompetens tydligt, men man bedriver relevant ämnesdidaktisk forskning.

Inom de moderna språken engelska, franska, spanska och tyska är den vetenskapliga ämneskompetensen tillfredsställande. I ansökan framgår inte den ämnesdidaktiska kompetensen tydligt. Det pågår dock forskning med ämnesdidaktisk inriktning genom exempelvis verksamheten ”lärande och bedömning i främmande språk” som bland annat ansvarar för utvecklingen av nationella prov i moderna språk.

I de praktisk-estetiska ämnena idrott och hälsa, hem- och konsumentkunskap, bild, musik och slöjd är den vetenskapliga/konstnärliga ämneskompetensen överlag tillfredsställande.

Inom idrott och hälsa framgår inte den ämnesdidaktiska kompetensen vilket är mindre tillfredsställande. Institutionen för kost- och idrottsvetenskap bedriver dock forskningsprojekt med viss idrottsdidaktisk relevans, till exempel genom Nationella forskarskolan för idrottsvetenskap.

---

¹ Sökta ämnen: matematik, biologi, fysik, kemi, teknik, historia, religionskunskap, samhällskunskap, geografi, svenska, svenska som andraspråk, engelska, franska, spanska, tyska, idrott och hälsa, hem- och konsumentkunskap, bild, musik och slöjd.

Inom hem- och konsumentkunskap är den vetenskapliga ämneskompetensen något svagare då man saknar kompetens över doktorsexamen. Befintliga doktorander har därför handledare utanför hem- och konsumentkunskapsmiljön vilket gör miljön mindre tillfredsställande för doktoranderna. Även den ämnesdidaktiska kompetensen bedöms som svag då den inte framgår tydligt i underlaget. En av doktoranderna är involverad i ett projekt för Skolverket som rör prov och bedömning.

I bild finns disputerade bildlärare och den ämnesdidaktiska kompetensen är tillfredsställande. Genom Högskolan för design och konsthantverk har man tillgång till en stabil konstnärlig miljö.

I musik är lärarresursen tillfredsställande med avseende på vetenskaplig ämnes-, ämnesdidaktisk och konstnärlig kompetens. Genom Nationella forskarskolan med inriktning mot musikpedagogik bedrivs till exempel forskning med tydlig ämnesdidaktisk inriktning.

I slöjd finns både ämnes- och ämnesdidaktisk kompetens med disputerade inom slöjddidaktik samt forskning inom området.

Lärarkompetensen i den utbildningsvetenskapliga kärnan omfattar många olika ämnesområden som väl täcker innehållet i den utbildningsvetenskapliga kärnan.

Lärarna har rimlig tid avsatt för kompetensutveckling.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten lärarresurser är tillfredsställande i den utbildningsvetenskapliga kärnan och i samtliga sökta ämnen.

Utbildningsmiljö

Forskningsanknytningen och den konstnärliga basen i utbildningen är god och flera ämnesområden har forskningsmässigt internationellt och nationellt erkänt starka miljöer av relevans för lärarutbildningen. Det ger förutsättningar för att ge studenterna en forskningsbaserad undervisning.

Lärosätet har goda nationella och internationella nätverk som berikar utbildningsmiljön. Man ansvarar för flera forskarskolor av direkt relevans för lärarutbildningen, bland annat i musikpedagogik, språk och lärande samt idrottsvetenskap. I matematik och matematikdidaktik finns en väl utvecklad forsknings-samverkan, såväl nationellt som internationellt. Lärosätet har även en väl utvecklad regional samverkan med Högskolan i Borås och Högskolan Väst.

Utbildningsmiljön kommer av allt att döma ge studenterna goda förutsättningar att utveckla ett kritiskt och reflekterande förhållningssätt.

Det finns en fungerande organisation som säkrar att den verksamhetsförlagda utbildningen erbjuds inom relevant verksamhet och ämne. Särskilt ansvariga personer vid universitetet och inom huvudmannens ansvarsområde utgör länk mellan den enskilda skolan och universitetet.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten utbildningsmiljö är tillfredsställande.

Utbildningens genomförande

Styrdokument

Utbildningsplanen innehåller mål som utarbetats i enlighet med examensordningen och anger en tydlig struktur för inriktningen 7–9.

Kursplanerna är av varierande kvalitet. Överlag innehåller de lärandemål och tillräcklig information om innehåll och uppläggning. I många av kursplanerna är ämnesplaceringen för det självständiga arbetet dock inte preciserad vilket är mindre tillfredsställande.

I både matematik och de naturorienterande ämnena biologi, fysik, kemi samt i teknik ser bedömargruppen problem med att ansökan presenterar 7–9-inriktningen som en nedkortad gymnasieläroutbildning. Samläsningen har störst negativ betydelse för 7–9-utbildningen.

För yrkesutövningen väsentliga moment i matematikdidaktik behandlas inte inom studier i matematik som andra- och tredjeämne vilket inte är tillfredsställande. Det är oklart om 7–9-utbildningen i matematik i tillräcklig utsträckning förbereder för yrkesutövningen.

Kursplanerna inom idrott och hälsa saknar tydliga mål vilket är mindre tillfredsställande.

I hem- och konsumentkunskap är kursplanerna ofullständiga beträffande förväntade läranderesultat, målen är många och vida och de saknar tydlig koppling till examinationsformerna.

Innehåll och mål är väl beskrivet i kursplanerna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan. Beträffande samläsning mellan inriktningarna för 7–9 och gymnasiet finns frågetecken inför hur mycket anpassning till respektive inriktning som kommer att ske vilket är mindre tillfredsställande.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten styrdokument är tillfredsställande i den utbildningsvetenskapliga kärnan och i samtliga sökta ämnen utom i matematik.

Undervisning, kurslitteratur, examination

I matematik förekommer schablonartade formuleringar i kursplanerna. I övrigt är undervisningsformer, kurslitteratur och examinationsformer tillfredsställande för matematik och de naturorienterande ämnena biologi, fysik, kemi samt i teknik.

De flesta kursplaner inom historia, religionskunskap, samhällskunskap och geografi är inte genomarbetade och behöver vidareutvecklas. I allt väsentligt bygger de på tidigare verksamhet.

I svenska är utbildningens genomförande inte tillfredsställande med avseende på att de ämnesdidaktiska aspekterna i det närmaste är frånvarande i kursplaner och litteraturlistor. Dessutom är undervisningsformerna inte tydligt specificerade. Däremot är progression och examinationsformer tydligt formulerade.

I svenska som andraspråk är examinationsformerna tillfredsställande och kurslitteraturen är ambitiös och relevant. Progressionen är även den tillfredsställande med krav på förkunskaper från tidigare kurser.

Inom de moderna språken har engelska ämnesdidaktiska aspekter och litteratur inkluderade i samtliga kurser och varierande examinationsformer tillämpas. Beskrivning av undervisnings- och lärandeformer kunde dock vara tydligare. Kurslitteraturen är aktuell och relevant.

I ämnet franska finns det progression i kurser och kurslitteratur men det är oklart hur man använder den didaktiska litteraturen i undervisningen. Man har bra språkdidaktisk litteratur även om man kan konstatera att all litteratur är på svenska och samma titlar läses vid olika kurser och nivå (obligatorisk kurslitteratur). Undervisnings- och examinationsformer är varierande.

I spanska och tyska integreras de ämnesdidaktiska aspekterna i kurserna men de framstår som svaga. I övrigt är undervisningsformer, kurslitteratur och examinationsformer tillfredsställande.

Kursplanerna i idrott och hälsa innehåller i stor utsträckning ett didaktiskt perspektiv, men det är oklart om även didaktikens teoretiska dimensioner inkluderas. Kurslitteraturen består i huvudsak av svensk litteratur och många referenser går igen i samtliga kurser. Det saknas också kurslitteratur och information om examinationsformer vilket gör underlaget mindre tillfredsställande.

Området hälsa har en undanskymd plats i kursplanerna för hem- och konsumentkunskap trots att det är ett av tre uttalade perspektiv. Viss litteratur upprepas i olika kurser utan hänvisning till progression. Examinationsformer är schablonmässigt angivna som "obligatorisk närvaro", "PM", "seminarium med skriftlig inlämning".

I bild är innehåll, undervisningsformer och kurslitteratur överlag tillfredsställande. Fokuseringen på estetiska lärprocesser sker dock till viss del på bekostnad av ämnesteorin och hållbar utveckling.

I musik och slöjd är innehållet på det hela taget relevant med tillfredsställande undervisningsformer, kurslitteratur och examinationsformer.

Inom den utbildningsvetenskapliga kärnan finns en kursplan (lärande, utveckling och didaktik) som saknar former för bedömning av studenternas prestationer, vilket är mindre tillfredsställande.

Examinationen inom den verksamhetsförlagda utbildningen sker genom praxisseminarier, en skriftlig rapport samt en loggbok utifrån kriterier i ett särskilt dokument för verksamhetsförlagd utbildning. Examinationen sker i samråd mellan den lokala handledaren på skolan och universitetet.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten undervisning, kurslitteratur och examination är tillfredsställande i den utbildningsvetenskapliga kärnan och i samtliga sökta ämnen utom i svenska.

Utbildningens resultat

Säkring av examensmålen

Lärosätet har visat att det finns system för att dokumentera kraven med avseende på olika typer av examination. I de flesta ämnen är dock kraven något otydliga i relation till examensmålen samt avseende examensarbetets form.

Trots vissa brister i underlaget har lärosätet också visat att det finns system för att säkra att utbildningen ger studenterna förutsättningar att nå examensmålen.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten säkring av examensmålen är tillfredsställande.

Samlad bedömning

Vår samlade bedömning är att Göteborgs universitet har förutsättningar att ge ämneslärarutbildning med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 med tillfredsställande kvalitet i ämnena matematik, biologi, fysik, kemi, teknik, historia, religionskunskap, samhällskunskap, geografi, svenska, svenska som andraspråk, engelska, franska, spanska, tyska, idrott och hälsa, hem- och konsumentkunskap, bild, musik och slöjd.

Vi rekommenderar Högskoleverket att tillstyrka ansökan för dessa ämnen.